

21 MRS. 1983

1.k.

1982/139-14

Indenrigsministeriet har dags dato tilskrevet folketingets kommunaludvalg således:

"Under henvisning til udvalgets skrivelse af 24. februar 1983 (Alm. del - bilag 76) følger vedlagt i 70 eksemplarer besvarelsen af spørgsmål nr. 33 og 34."

2) Hvilket herved meddeles under henvisning til j.nr. 089-711-90-23-1981. Der vedlægges kopi af ovennævnte besvarelse. Hammel byråd er herfra underrettet om foranstående.

3) Hvilket herved meddeles, idet kopi af ovennævnte besvarelse vedlægges.

4) Hvilket herved meddeles, idet man vedlægger kopi af ovennævnte besvarelse.

Britta Schall Holberg

Johan Erichsen

1) Folketingets kommunaludvalg

kopi til: samtlige sagsbeh. i 1. k.kt.
afd.ch., Caspar Jensen, Hyltoft, Harder
2., 3., 4., 5. og indv.kt.
samling i journal

2) Tilsynsrådet for Århus amt

3) Hammel byråd

4) Undervisningsministeriet

+ kopi til: 1983/1059-3

+ stempelnot.: samtlige tilsynsråd

Indenrigsministeriet

1. kommunekontor

J.nr. 1982/139-14

1983/1059-3

Den 21. marts 1983

Besvarelse af spørgsmål 33 og 34 stillet den 24. februar 1983 til indenrigsministeren af folketingets kommunaludvalg (Alm. del - bilag 76).

Spørgsmål 33:

Retsgrundlaget for indenrigsministeriets skrivelse af 20. januar 1983 (Kommunale fællesskaber. Sagsindsigt for så vidt angår sager omfattet af fællesstyrelsens kompetence) J.nr. 1982/139-14 ønskes oplyst, jfr. vedlagte resumé.

Svar:

Idet der henvises til indenrigsministeriets skrivelse af 20. januar 1983, som vedlægges, bemærkes, at retsgrundlaget for indenrigsministeriets afgørelse er den af tilsynsrådet for Århus amt den 28. juni 1981 i henhold til § 60 i den kommunale styrelseslov godkendte fællesskabsoverenskomst mellem Gjern og Hammel kommuner vedrørende skolepsykologisk virksomhed. Ved indgåelsen af denne overenskomst har de 2 kommunalbestyrelser i de af overenskomsten omfattende forhold fraskrevet sig de beføjelser, der ellers ville have tilkommet kommunalbestyrelserne til fordel for den ved fællesskabsoverenskomsten oprettede fællesstyrelse.

Som det yderligere fremgår af skrivelsen af 20. januar 1983, har det enkelte kommunalbestyrelsesmedlem herefter ikke noget direkte medansvar for fællesskabets forhold, idet dette fremover påhviler fællesstyrelsen. I konsekvens heraf finder indenrigsministeriet, at de enkelte kommunalbestyrelsesmedlemmer ikke har krav på sagsindsigt i fællesskabets dokumenter, således som de har i sager vedrørende kommunens egne forhold. De må i stedet være henvist til - hvis et forhold vedrørende fællesskabet ønskes nærmere undersøgt - at rejse sagen i deres eget byråd og søge opnået tilslutning til, at rådet gennem sine egne medlemmer af fællesstyrelsen får spørgsmålet undersøgt, jfr. skrivelsen af 20. januar 1983 in fine.

Spørgsmål 34:

Er kommunale fælles foretagender som f.eks. skolepsykologisk forbund efter ministerens opfattelse omfattet af den kommunale styrelseslov?

Svar:

Hvis et samarbejde mellem flere kommuner medfører indskrænkning i de enkelte kommunalbestyrelses beføjelser efter den kommunale styrelseslov, er der tale om et kommunalt fællesskab, hvis stiftelse kræver tilsynsmyndighedens godkendelse efter § 60 i styrelsesloven.

Når styrelsesloven kræver godkendelse af et samarbejde af den nævnte krakter, skyldes det, at loven bygger på det grundprincip, at den enkelte kommunalbestyrelse har kompetence og ansvar for kommunens anliggender, jfr. styrelseslovens § 2.

Bestemmelsen i styrelseslovens § 60 er således en hjemmel for, at tilsynsmyndigheden ved sin godkendelse kan fravige styrelseslovens regler.

I de tilfælde, hvor der ved den godkendte samarbejdsaftale etableres et selvstændigt styrelsesorgan for fællesskabet, vil der ofte i aftalen være optaget bestemmelser om, i hvilket omfang den kommunale styrelseslovgivnings regler skal finde anvendelse på fællesskabets styrelsesorganer og deres virke. Om de styrelsesmæssige spørgsmål, hvorom overenskomsten er tavs, kan man ikke altid gå ud fra, at styrelseslovgivningens regler skal anvendes. Dette afhænger af, hvilket styrelsesmæssigt problem der er tale om.

Ved de kommunale fællesskaber, hvor der ikke etableres et selvstændigt styrelsesorgan for fællesskabet, idet forvaltningen af fællesskabets anliggender sker gennem en enkelt deltagerkommunes styrelsesorganer, vil styrelseslovgivningens regler umiddelbart være gældende for den forvaltende kommunalbestyrelses virksomhed.

Hvis et samarbejde mellem flere kommuner ikke har form af et kommunalt fællesskab, gælder styrelseslovgivningens regler fortsat i fuldt omfang for de enkelte deltagende kommunalbestyrelser.

Specielt om skolepsykologisk samarbejde fremgår det af undervisningsministeriets cirkulære nr. 70 af 24. april 1978, § 21, at dette kan ske både ved etablering af et kommunalt fæl-

INDENRIGSMINISTERIET

Christiansberg Slotsplads 1, 1218 K. - Tlf. (01) 11 69 00 - Giro 5 52 55 00

København, den 20. januar 1983.

l.k. kt. j. nr. 1982/139-14.
(Bedes anført ved henvendelser
om sagen)

I skrivelse af 26. marts 1982 har fællesstyrelsen anmodet indenrigsministeriet om at tage stilling til følgende 2 spørgsmål:

1. Er fællesstyrelsen vedrørende skolepsykologisk virksomhed i Gjern og Hammel kommuner i den kommunale struktur at betragte som et udvalg for hver af kommunerne eller som "en ny kommune" med selvstændig kompetence, der falder uden for de to implicerede kommuners struktur?
2. Hvis fællesstyrelsen skal opfattes som et udvalg under hver af kommunerne, kan den ene af kommunerne så pålægge fællesstyrelsen en bestemt ting, eller skal de to kommuner være enige om pålægget?

Det fremgår af sagen, over hvilken man har brevvekslet med tilsynsrådet for Århus amt, at der mellem Gjern og Hammel kommuner er indgået en af tilsynsrådet den 28. juni 1981 godkendt fællesskabsoverenskomst vedrørende skolepsykologisk virksomhed. Fællesskabets anliggender bestyres af en fællesstyrelse på 4 medlemmer, således at hver af kommunerne er repræsenteret med 2 medlemmer.

Det fremgår endvidere af sagen, at fællesstyrelsens anmodning er foranlediget af, at byrådsmedlem Per Holm Knudsen, der er medlem af Hammel byråd, men ikke af fællesstyrelsen, i skrivelse af 1. juli 1981 klagede til tilsynsrådet for Århus amt over, at Hammel kommunes borgmester havde nægtet ham adgang til at gennemse sagerne vedrørende ansøgere til en kuratorstilling ved Hammel og Gjern kommuners fælleskommunale skolepsykologordning.

Tilsynsrådet gav på sit møde den 17. december 1981 klageren medhold, idet rådet fandt, at klageren i den konkrete situation havde været berettiget til at få adgang til eksisterende sags-

akter vedrørende ansættelsessagen i fællesstyrelsen. Tilsynsrådet pålagde derfor Hammel byråd at sikre, at de pågældende akter blev stillet til klagerens disposition til nærmere gennemsyn.

Til støtte for sin afgørelse henviste tilsynsrådet til, at fællesstyrelsen efter fællesskabsoverenskomstens § 5, jfr. § 4, har kompetencen til at ansætte og afskedige ledende skolepsykolog og assisterende skolepsykolog (herunder formentlig kurator) efter indstilling fra Hammel kommunes skolekommission, der forud skal indhente en udtalelse fra skolekommissionen i Gjern kommune, at der ikke i lovgivningen eller i praksis findes holdpunkter for at nægte kommunalbestyrelsesmedlemmer adgang til eksisterende sagsakter, men at tværtimod de enkelte medlemmers aktionsmulighed efter §§ 22 og 23 i lov om kommunernes styrelse (skal være §§ 11 og 23; indenrigsministeriets bemærkninger) må medføre adgang til eksisterende sagsakter, samt at fællesstyrelsen er en del af begge kommuners forvaltning, og at den særlige bemyndigelse, der tillægges denne, ikke bør berøve de respektive kommunalbestyrelsesmedlemmer adgang til sagsakter, som ville have været tilstede, hvis der ikke havde været tale om en fællesstyrelse. Endelig har tilsynsrådet anført, at der ikke er væsentlige modhensyn, idet personlige oplysninger er dækket ved det pågældende byrådsmedlems tavshedspligt.

Mod adgangen til sagsakterne - og altså til støtte for Hammel byråds opfattelse - har tilsynsrådet anført, at de 2 kommunalbestyrelser med tilsynsrådets godkendelse har nedsat et organ ("en ny kommune"), som falder uden for de 2 implicerede kommuners struktur for så vidt angår afskedigelser og ansættelser, og hvor de implicerede kommuner alene har indflydelse ved, at byrådet kan pålægge rådets 2 repræsentanter i fællesskabsstyrelsen at gøre dette eller hint.

I en over sagen indhentet udtalelse, der vedlægges i fotokopi, har tilsynsrådet i sit møde den 17. juni 1982 vedtaget at ud tale, at der ikke er tale om, at nogen af de 2 byråd har nogen kompetence over for fællesstyrelsen, men at byrådet må være henvist til at øve indflydelse på arbejdet i fællesstyrelsen gennem sine 2 repræsentanter. Byrådet må efter rådets opfattelse kunne pålægge sine repræsentanter at indtage en bestemt holdning i forbindelse med afgørelsen af en sag i fællesstyrelsen.

I denne anledning skal man til fællesstyrelsens spørgsmål bemærke, at baggrunden for, at det pågældende fællesskab er god-

kendt i medfør af styrelseslovens § 60, er, at der f.eks. for så vidt angår ansættelse af personale er sket en indskrænkning i de enkelte deltagende kommunalbestyrelses beføjelser efter styrelsesloven, idet kompetencen er henlagt til fællesstyrelsen. Der kan for så vidt godt siges at være etableret "en ny kommune" i det omfang, beføjelser, der ellers tilkommer de enkelte kommunalbestyrelser, overføres til fællesskabet som et led i overenskomsten.

Det følger heraf, at indenrigsministeriet må være enig med tilsynsrådet i, at ingen af de to byråd i Hammel og Gjern kommuner har nogen direkte kompetence over for fællesstyrelsen for så vidt angår ansættelse af personale, men at byrådene må være henvist til at gøre deres indflydelse gældende gennem vedkommende byråds repræsentant i fællesstyrelsen.

Efter indenrigsministeriets opfattelse tilkommer der et kommunalbestyrelsesmedlem adgang til at gennemse eksisterende materiale, herunder sagsakter vedrørende et - eller flere - forhold, som er udarbejdet eller indhentet af den kommunale forvaltning. Baggrunden for, at der tilkommer kommunalbestyrelsesmedlemmer en sådan adgang til sagsindsigt, er, at de som medlemmer af kommunalbestyrelsen har et overordnet medansvar for kommunens anliggender.

Når der er etableret et kommunalt fællesskab, og i det omfang kompetence ved etableringen er overført fra de enkelte kommunalbestyrelser til fællesstyrelsen, har det enkelte kommunalbestyrelsesmedlem i de deltagende kommuner ikke noget direkte medansvar for forvaltningen af fællesskabets forhold. De har derfor heller ikke noget krav på adgang til sagsindsigt i fællesskabets dokumenter vedrørende forhold, hvor fællesskabet har en selvstændig kompetence, således som det er tilfældet i det foreliggende fællesskab for så vidt angår ansættelse af personale.

Det følger af det anførte, at det enkelte medlem af Gjern og Hammel byråd ikke har noget krav på sagsindsigt for så vidt angår forhold, der henhører under fællesstyrelsens kompetence. Såfremt et medlem af et af de 2 byråd imidlertid er blevet opmærksom på forhold, som medlemmet ønsker nærmere undersøgt, må vedkommende medlem henvises til at rejse sagen i sit eget byråd. Dette vil så ved sædvanlig flertalsbeslutning kunne pålægge sine medlemmer af fællesstyrelsen at undersøge det rejste spørgsmål nærmere og senere redegøre for resultatet af undersøgelsen i

byrådet. En sådan redegørelse, der eventuelt først kan afgives, efter at byrådets medlemmer af fællesstyrelsen har gennemset akterne i sagen, må naturligvis afgives med respekt af gældende regler om tavshedspligt. Byrådet må herefter tage stilling til, om den ønsker at foretage sig noget i anledning af den givne redegørelse.

Tilsynsrådet og de 2 byråd er underrettet herfra.

P. M. V.

E.B.

Johan Erichsen

Fællesstyrelsen for Pædagogisk-Psykologisk Rådgivning for
Gjern og Hammel kommuner,
v/formand Henning Pedersen,
Torvegade 7,
8450 Hammel.